Jüdische Pester Zeitung.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן יעדען טאג פרענומעריען
אונד דער פרענומעראציאנס-בעטראג קעננען מיט דעם פאסטאנווייזונג דעם ערפאלגט בלאטטע.

די רעדאקציאן בעפינדעט זיך אין
פעסט
אלט-גאססע נר. 1,
וואהין מאן אויך די פרענומעראציאנס-געלדער צו זענדען בעליעבט.

יודישע
פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטט ערשיינט דרייאמאהל וועכענטליך
מאנטאג, מיטטוואך אונד פרייטאג.

אונד קאסטעט
פיר עסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולדען עסט.-וועהר.
האלביעהריג 5 " " "
פירטעליאהריג 2 גול' אונד 50 קר' ע.-וו.

פירס אויסלאנד
גאנציעהריג 14 גולדען עסט.-וועהר.
האלביעהריג 5 גול' אונד 50 קר' ע.-וו.
פירטעליאהריג 2 " " 75 " "

Nr. 15, ניינטער יאהרגאנג | פעסט, פרייטאג יט שבט ה'ת'ר'ל'ז. | Pest, den 2. Feber 1877.

נאָך איממער ניכט ענטשיעדען!

די אבדאנקונג דעס רוסישען קאיזערס איזט נאָך איממער ניכט ערפאָלגט, דער רוסיש-טירקישע קריעג האט נאָך איממער ניכט בעגאָננען, אונד אויך די פריעדענס-פערהאנדלונגען צווישען דער טירקייא אונד סערביען פיהרטען נאָך איממער ניכט צו איינעם ציעלע. — יא, נייערע דעפעשען מעלדען זאָגאר, די טירקיש-סערבישען פריעדענס-פערהאנדלונגען זייען פלאָטצליך אין שטאָקונג געראטהען, וייל די טירקייא פיר סערביען די פערלאנגטע קליינע פעסטונג צוואָרניק ניכט געבען וילל, אונד וייל די טירקייא פאָן סערביען די גאראנטיע פאָרדערטע, דאס עס אויך דען פריעדען שטרענגע איינהאלטען ווירד.

דאָך בעשטעהט נאָך איממער די האָפפנונג, דאס די טירקישען פערהאנדלונגען מיט סערביען דען פריעדען הערבייפיהרען ווערדען. פאָן דער אבדאנקונג דעס רוסישען קאיזערס פערלויטעט, דאס זיא ערסט געגען פריהלינג, נעמליך אוממיטטעלבאר פאָר אויסברוך דעס קריעגעס, ערפאָלגען ווערדע. נור פיר יעטצט איזט איבעראלל שטאָקונג אונד שטיללשטאנד איינגעטרעטען, מאן האט עבען נאָך ניכט די זיסטע העריסינע-פינדען, די מאן אם לייכטעסטען אנפאסען קאָננטע. די הערדען געזאנדטען פאָן דער קאנפערענץ בעפינדען זיך נאָך איממער אויף דער היימרייזע; סאליסבורי אונד איגנאטיעף פערווייילען נאָך אין אטהען — אונד נעראדע היער, אין דער הויפט-שטאדט גריעכענלאנדס, זאָלל נאָך עטוואס וויכטיגעס בעשלאָססען ווערדען.

מיט דען פערהאנדלונגען איבער די באנק-פראגע געהט עס יעטצט עבען זאָ פיעל אונד שלעפ-רינ צו, וויא מיט דער אָריענטאלישען פראגע. נאך מעהר-יעהריגער פערהאנדלונג קאנן מאן הייער נאך איממער ניכט צו איינער ענטשיידונג געלאנ-גען. יעטצט פערווייילען שאָן אונזערע מיניסטער איינע פאללע וואָכע אין ווין, אָהנע נאך דען מי-נדעסטען ערפאָלג ערציעלט צו האבען. נירגענדס צייגט זיך נאך די מאגליכקייט איינעס פערגליי-כעס צווישען עסטרייך אונד אונגארן הינזיכטליך דער באנק-אנגעלעגענהייט. די געגענזעטצע דער פאָרדערונגען דער ביידען רייכסהעלפטען זינד זאָ גראָס אונד דעראַרט געשערפט, דאס פיר איינען אויסגלייך דערזעלבען איינע אויסזיכט גאר פאָרהאנדען איזט. די אונגארישען מיניסטער קאָננען פאָן איהרען פאָרדערונגען ניכטס נאכלאס-סען, אבער אויך די עסטרייכישען מיניסטער קעננען די שטימונג דער מאיאָריטעט אים רייכס-ראטהע, אונד קאָננען דאהער ניכטס נאכגעבען. עס מיססטע דען די מיניסטער אבדאנקען, וואס אבער געראדע אין דיעזער ערנסטען צייט פאָן זעהר שעדליכער ווירקונג ווערע. — ווער וויססען וואָהרליך ניכט, וואס פיר איין מיניסטעריאום מאן יעטצט אין אונגארן נאך דעם ריקטריטטע טיסא'ס ערנעננען קאָננטע.

היער ווערע נור נאך ענטוועדער איין אויסערסט-לינקעס אדער איין אויסערסט-רעכטעס מיניסטערי-אום דענקבאר; וואָללען ערנסט שטאני מיניסטע-ריעט ווערדען? וואָללע טשאנדי אונד פא-מאי רעגירען? — דיעזע האבען דאך זיכער ניכט פיעלע אנהענגער. עס מיססטע דען איין אויסערסט-רעכטעס מיניסטעריאום געבילדעט ווערדען; אבער דיעזעס ווירדע זיכער ניכט פאָן עסטעררייך בעס-סערע אונד גינסטיגערע בעדינגונגען פערלאנגען.

פערשידענע נייאיגקייטען.

* (אויס דעם אונגארישען רייכסטאגע.) אונזערע מיניסטער ווייילען אויגענבליקליך וואהל אין ווין. אללעין דאס הינדערטע ניכט, דאס אין דער רייכסטאגס-זיצונג פאָם 31-טען יענער איין וואהרער שטורם געגען דען מיניסטער-פרעזידענטען קאלאמאן פ' טיסא ערהאבען ווארדע. פעראנלאססונג היעצו גאבען צוויא דעפוטאציאנען: נעמליך די צוגעדעכטע קאשוט-דעפוטאציאן אונד די אונגארישע שטודענטען-דעפוטאציאן אין קאנסטאנטינאפעל. אלס די צוגעדאכטע דעפוטאציאן נאך טורין רייזטע, דיקטע בעקאנטליך די הויפטשטאדטישע פאליציא אים, דאמיט דערזעלבען זייטענס דער בעפאלקערונג קיינע פייערליכע בעגריסונג צו טייל ווערדע. נאך שטרענגער ווער דאס פערפאהרען דער פאליציא, אלס די ערוועהנטע דעפוטאציאן היער וואססטאג אויף איהרער ריקרייזע פאן טורין אונזערע הויפטשטאדט פאססירטע. דא פאנד זיך די פאליציא-מאנשאפט פאר אנלאנגונג דעס צוגעס ביא דער זיר-באהן אין, אומגאב דען האף, דאמיט ניעמאנד מיט דען היימקעהרענדען מיטגליעדערן דער דעפוטאציאן אין בעריהרונג קאממען קאננע. עס וואר דענן אויך ניעמאנד ערשיענען מיט אויסנאהמע איינער שטודענטען, וועלכע „עליען קאשוט" ריעפען. דיעזע שטודענטען ווארדען זאגליך פערהאפטעט אונד איינער ווארדע זאגאר צו 10 טאגען ארעסט-שטראפע פערארטהיילט. די מיטגליעדער דער דעפוטאציאן זעלבסט מוססטען אונטער פאליציא-בעגלייטונג איהרען איינצוג אין די הויפטשטאדט האלטען. גאנץ גלייך פערפוהר די פאליציא אויך בעציגליך דער שטודענטען-דעפוטאציאן. אלס זיא אבריייזטען, ווארדע יעדע פייערליכע אבשיעדס-נאהמע דורך די פאליציא פערהינדערט. נון האט די פאליציא ניעדערגס דען בעפעהל ערלאססען, דאס עס יא ניעמאנד וואגע, דער היימקעהרענדען שטודענטען-דעפוטאציאן איינען פייערליכען עמפפאנג צו בערייטען. דא נון די פאליציא אוממיטטעלבאר אונטער בעפעהל דעס הערן טיסא אלס מיניסטער דעס איננערן שטעהט, בעדיענטען זיך די ביידען אויסערסט לינקען דעפוטירטען איגנאץ העלפי אונד יאזעף מאדאראס די געלעגענהייט, אים אן דען אבגעארדנעטען קאלאמאן טיסא פאלגענדע אינטערפעללאציאנען צו ריכטען. —

איגנאץ העלפי זאגטע: „געעהרטעס הויז! איך ערגרייפע דיעסמאל דאס וואָרט ניכט אלס אויסערסט-לינקער, זאנדערן אלס רייכסטאגס-דעפוטירטער איבערהויפט. עס האנדעלט זיך היעבייא אים די פערזאנליכע פרייהייט. יא, יעדער די פערזאנליכע פרייהייט אין געפאהר איזט, דא דארף עס קיינע פארטייא-אונטערשידע געבען. עס מיססען זיך פיעלמעהר זעממטליכע פארטייען די הענדע רייכען, אום די פערזאנליכע פרייהייט געגען יעדע פערלעטצונג אי שיטצען צו קאננען. איך פראגע נון, פראגע איך אונזערע הויפטשטאדטישע פאליציא ניכט איינע אונערהארטע פערלעטצונג דער פערזאנליכען פרייהייט? זיא ריקטע צור זיר-באהן הינאוס אונד בעגלייטעטע די מיטגליעדער דער קאשוט-דעפוטאציאן אין די הויפטשטאדט, אלס העטטע זיא עס מיט לייטער פערברעכערן צו טהון! אונד די יונגען שטודענטען, וועלכע „עליען קאשוט" ריעפען, ווארדען זאגאר פערהאפטעט! איך פראגע: האבען וויר דענן איינען „בעלאגערונגס-צושטאנד", דאס מאן היער וועגען איינער איינציגען פאליטישען מיינונג אלס פערברעכער בעהאנדעלט ווירד? וויל מאן ווירקליך איינען בעלאגערונגס-צושטאנד, זא מאגע די מאיאריטעט דעס רייכסטאגעס איינען זאלכען בעשליעסען. אללעין די רעגירונג, אונטער דערען אויפזיכט די פאליציא זאלכע גוואלט-טהאטען פעראיבט, דארף זיך זא עטוואס דענן דאך ניכט ערלויבען! נון, זא קאנן עס אונמאגליך בלייבען! זייט 1867 האטטען וויר אין אונגארן בערייטס פערשידענע מיניסטעריען. אללעין איינע זאלך' ארגע פערלעטצונג דער פערזאנליכען פרייהייט האט זיך עבען נור די געגענווערטיגע רעגירונג צו שולדען קאממען לאססען. (בעיפעללונג אים גאנצען הויזע). נון מאכטע איך גערנע וויססען, זייט וואנן דאס רופען „עליען קאשוט" ביא אונס איין פערברעכען איזט! אים יאהרע 1872, אלס קאלאמאן טיסא נאך פיהרער דער לינקען פארטייא וואר, דא בעגריסטע ער נאך דער הויפטשטאדט איינע גראסע פאקעל-פערזאממלונג. טויזענדע דער לאנד-בעפאלקערונג ערשינען זיך נון אין דער הויפטשטאדט אונד אויף אללען גאססען אונד שטראססען ערטאנטע דער רוף: „עליען קאשוט!" דאס גענינגטע אבער דעם קאלאמאן טיסא נאך ניכט. ער פעראנשטאלטעטע פיעלמעהר איינען גראסארטיגען פאקעלצוג, ליעס די מעהר-טויזענדקאפפיגע לאנדעס-בעפאלקערונג אם דאנוי-אופער אויפשטעללען, דאמיט מאן פאן דער אפענער קאנאלבע ביז אים דען פאקעל-צוג זעהע אונד די „עליען קאשוט"-רופע הארע! אבענדס האטטע ליעס דער צווייטע פיהרער דער לינקען פארטייא, דער געגענווערטיגע פרעזידענט דעס רייכסטאגעס, הערר קאלאמאן גיטצי, אן קאשוט זאגאר איינע לאנגע בעגליקווינשונגס-דעפעשע אבזענדען. די דאמאליגע רעגירונג טראטץ ניכטס דאגעגען, וויל זיא די פערזאנליכע פרייהייט אכטעטע. נון איזט עס דאך איגענטהימליך, וויא דען עס־אס, וואס אים יאהרע 1872 ערלויבט וואר אונד פאן קאלאמאן טיסא פעראנלאסט וואורדע, היינטע פאן דעמזעלבען קאלאמאן טיסא אלס שטראפבארעס פערברעכען בעטראכטעט ווערדען קאנן. איך ריכטע דאהער אן קאלאמאן טיסא אלס מיניסטער דעם איננערן פאלגענדע אינטערפעללאציאן: 1) איזט דאס איינשרייטען דער פאליציא ביא דער היימקונפט דער צוגעדאכטער דעפוטאציאן מיט זיינעם וויססען אדער נאך איהם זיינען בעפעהלע געשעהען? 2) וועגן יא, וואדורך קאנן דער מיניסטער דעם איננערן איינע זאלך' אונערהארטע פערלעטצונג דער פערזאנליכען פרייהייט רעכטפערטיגען?" — יאזעף מאדאראס זאגטע: „געעהרטעס הויז! איך וויל ניכט אין איינער אנגעלעגענהייט שפרעכען, וועלכע נור די אויסערסט-לינקע בעריהרט. איך דאס פערבאט, דער היימקעהרענדען שטודענטען-דעפוטאציאן איינען פייערליכען עמפפאנג צו בערייטען, איזט איינע פערלעטצונג דער פערזאנליכען פרייהייט. וואס האבען דענן דיעזע שטודענטען אייגענטליך פערבראָכען? זיא רייזטען נאך קאנסטאנטינאפעל, אום די פריינדשאפטליכען געזיננונגען דער אונגארישען נאציאן פיר די טירקייא צום אויסדרוקע צו בריגנען. נון ווארדע עס יא אין דיעזעם הויזע אויסגעשפראכען, דאס דער פארטבעשטאנד דער טירקייא איינע נאטהווענדיגקייט זייא אונד דען אינטערעססען אונזערעס פאטערלאנדעס ענטשפרעכע! וואס אבער היער אויסגעשפראכען ווארדע, איזט יא „דער וויללע דער

אלטערטהימער-הענדלער דיעזע „גנבה״ רעכט טהייער געקויפט האבע. אבער אויך דער אלטערטהימער-הענדלער מאכטע זאגלייך דען שטודענטען נאמהאפט, פאן דעם ער דאס הארן אום 200 גולדען געקויפט. מאן זאללטע נון גלויבען, דער שטודענט ווערדע אלס דיעב פעראורטהיילט ווערדען. אבער אויך דיעזער מאכטע זיך גליקליך אוים דעם שטויבע. ער וויעז דאריף הין, דאס ער דאס הארן פאן זיינער שוועסטער ערהאלטען האבע. דיעזע שוועסטער בעהויפטעטע וויעדער, זיא האבע דאס הארן פאן איינעם גראפען אלס געשענק בעקאממען. דעססען נאמען זיא ניכט מעהר אנגעבען קאננע. דאס ענדע פאן דעם פראצעססע וואר, דאס אללעם פרייגעשפראכען וואורדע. דאס הארן יעדאך ווירד דיא רייזע פאן וויען נאך וויעליטצקא אנטרעטען מיססען, אום וויעדער אין דיא הענדע זיינעם רעכטמעסיגען אייגענטהימערס צו געלאנגען.

* (איין קאמישער פראצעס.) וויא דיא בלעטטער בעריכטען, ווירד מאן דעם גייסטליכען דאבאש, וועלכער אלס פיהרער דער צעגלעדער דעפוטאציאן דיא בעגריסונגס-רעדע אן קאשוטה געריכטעט, איינען פראצעס מאכען. דיא אורזאכע דיעזעס פראצעססעס איזט, ווייל ער דען קאשוטה אין זיינער אנשפראכע מיט דעם טיטעל „גובערנער פאן אונגארן״ אנגעשפראכען האט. וויר גלויבען יעדאך ניכט, דאס דיא אונגארישען ריכטער העררן דאבאש דעסהאלב פעראורטהיילען ווערדען. זאפיעל איזט יא אינלייגבאר, דאס קאשוטה אים יאהרע 1848 ווירקליך גובערנער פאן אונגארן וואר. הייטע איזט ער'ס וואהל ניכט מעהר. אללײן געשטירצטע קאניגע פיהרען אויך נאך איהרעם שטורצע דען פריהערען טיטעל „קאניגליכע מאיעסטעט״, וועהרענד געשטירצטע מיניסטער אויך שפעטער נאך דען טיטעל „עקסצעללענץ״ פיהרען. — וואהרשיינליך געשאה עס אויס דעמזעלבען גרונדע, דאס דאבאש דעם גרייזען קאשוטה אויך יעטצט נאך דען טיטעל „גובערנער״ ביילעגטע. איברינגענס ווירד זיך דער מאנן צו פערטהיידיגען וויססען. —

* (דיא יודען אין דער טירקייא) בין יעטצט צאהלטע יעדער יודע אין דער טירקייא ניכטס מעהר אלס עטווא צוויא אונד איינהאלב גולדען יעהרליכע שטייער, אונד זיינע זאהנע וואהרען מיליטער-פרייא; יעדער ניכט-מאהאממעדאנער וואר בין יעטצט פיר אונווירדיג געהאלטען, אום דיא היילגען שטאאטס-פפליכטען הינזיכטליך דער שטייער אונד דעם מיליטערס טראגען צו קאננען. דאפיר אבער וואהרען איהם אויך דיא הייליגסטען שטאאטס-רעכטע גענאממען. — נאך דער פרייען קאנשטיטוציאן אבער איזט יעדערמאנן פאר דען פפליכטען אונד רעכטען דעם שטאאטעס גלייכגעשטעללט, אונד אויך דער יודע מוס זא גוט שטייער צאהלען אונד זיינע זאהנע צום מיליטער געבען, וויא דער מאהאממעדאנער. — אין דיעזען טאגען וואללטען דאהער פיעלע יודישע געמיינדען אין דער טירקייא איינע דעפוטאציאן אן דען סולטאן ענטזענדען, וועלכע איהן ביטטען זאללטע, דיא פרייע קאנשטיטוציאן אויף דיא יודען ניכט אנצו-ווענדען אונד ליעבער דיא גאנצע יודען-עמאנציפאציאן ניכט איינצופיהרען; ליעבער איהנען דיא הייליגען שטאאטס-רעכטע ניכט געבען, דאמיט זיא נור אויך ניכט דיא גראסען שטאאטס-פפליכטען צו טראגען האבען. זיא וואללען ליעבער אויף דיא עהרע פערציכטען, אלס דעפוטירטע געוועהלט צו ווערדען, בעפאר זיא זא פיעל שטייער צאהלען אונד איהרע זאהנע צום מיליטער געבען מיססטען. — אלס נון אבער דער גראס-ראבבינער (חכם באשי) פאן קאנסטאנטינאפעל דיעזע אבזיכט אייניגער טירקישער געמיינדען פערנאממען האטטע, ליעס ער שנעלל איין שרייבען אן זיא ערגעהען, אין וועלכעם זיא אים נאמען גאטטעס בעשווארען וואורדען, יא ניכט איינען זאלכען „חלול השם״ צו מאכען, דא איין זאלכער שריטט ניכט ניטצען, זאנדערן פיעלמעהר שאדען אונד דעם גאנצען יודענטהום נור שמאך אונד שאנדע בערייטען ווירדע. מאן ווירדע זאגען: דיא יודען פאדערן נור רעכטע, וואללען אבער פיר דיעזע רעכטע קיינע געגענדיענסטע מיט איהרען פפליכטען לייסטען. — דיא טירקישען יידישען געמיינדען מוסטען נון דעם גראס-ראבבינער געהארכען אונד זיך דיא יודען-עמאנציפאציאן געפאללען לאססען.

טעלעגראפישע דעפעשען.

וויען 30-טען יענגער. דיא אונגארישען מיניסטער, וועלכע נאך אימער היער פערוויילען, האטטען הייטע מיט דען עסטעררייכישען מיניסטערן איינע קאנפערענץ ביים עסטעררייכישען פינאנצ-מיניסטער. דיעזע קאנפערענץ וואר פאן גראסער בעדייטונג, מאן האפפט, דאס אין דער באנק-אנגעלעגענהייט דאך ענדליך איינע איינינונג ערציעלט ווערדע.

וויען 30-טען יענגער. מאן שפריכט היער דאפאן, דאס אין ווארשוי באלד וויעדער איינע דרייא-קאיזער-צוזאממענקונפט שטאטטפינדען ווערדע. — עס ווערדען אין ווארשוי צום עמפפאנגע דער דרייא קאיזער גראסע פארבערייטונגען געמאכט.

אטהען 30-טען יענגער. אויך גריעכענלאנד שטעללט זעהר בערעכטיגטע פאדערונגען אן דיא טירקייא, זא דאס אויך גריעכענלאנד געגען דיא טירקייא קריעג פיהרען מיססטע, וויען זיינע בערעכטיגטען פאדערונגען ניכט ערפיללט ווערדען זאללטען. (דיעס מוס שאן פאן דען דארטיגען העטצערייען דעם גענעראלס איגנאטיעף הערריהרען.)

בעלגראד 30-טען יענגער. דאס סערבישע פאלק איזט דעם קריעגעס מידע אונד ווינשט זעלבסט איינען באלדיגען פריעדענס-שלום מיט דער טירקייא. — באלד ווירד אויך דער סערבישע לאנדטאג איינבערופען ווערדען, דאמיט ער דיא פריעדענס-בעדינגונגען פריפען אונד פערהאנדלען קאננע.

וויען 30-טען יענגער. דיא פריעדענס-פערהאנדלונגען צווישען סערביען אונד דער טירקייא מאכטען הייטע זאלכע פארטשריטטע, דאס דער סערבישע געזאנדטע בינגען דרייא טאגען דען אבשלוס דעם פריעדענס-פערטראגעס ערווארטעט. — רוסלאנד ערקלערטע אבער, דאס איהן דיעזער פריעדענס-אבשלוס מיט סערביען אונד מאנטענעגרא ניכט הינדערן ווערדע, אין נעכסטער צייט דען קריעג מיט דער טירקייא אויפצונעהמען.

געשעפטסבעריכט

פעסטער פרייזע.

ווייצען פער פריה-יאהר 12,65—12,60 גולד.
קוקורוץ פער מאי - יוני 6,55—6,50 גולדען.
האפער פער פריה-יאהר 7,72—7,67½ גולד.
רעפס-קאהל פער אויגוסט - סעפטעמבער 15⅞ — 15¾, באנאטער פער יולי-אויגוסט 15—14⅞ גולד.

וויענער פרייזע.

פעטראלעאום 35 גול. פער 100 ק'.
ריבאל 51½ גולדען. פער 100 קילא. —
ליינאל 40½ גול' פער 100 קילאגראמם.

וויענער שלאכט-פיעהמארקט. דער אויפטריעב אויף דעם וויענער שלאכט-פיעהמארקטע אם 29-טען ד. מ. בעטרוג 2752 שטיק. דאפאן וואַרען: 1818 אונגארישע 562 פאלנישע אונד 372 דייטשע. — דאס געשעפט וואר גוט. דיא פרייזע שטעללטען זיך פער 100 ק': אונגארישע מאסט-אכסען 50 — 59 גולד. פאלנישע 51 — 54·50 גולד. דייטשע 50—56 גולדען. —

פעראנטווארטליכער רעדאקטער: מאיר ברי״ר רייז.

שטעללען-געזוך.

איין שוחט ובודק מומחה, גוטער בעל תפלה, קורא ומוהל, אים אונגארישען, דייטשען אונד העבראישען שריפט-קונדיג, דעססען פאמיליע בלאס אויס איינעם 3-יעהריגען קינדע בעשטעהט, זוכט איינע אנגעמעססענע שטעללע ביי איינער ארטהאדאקסען געמיינדע. מאן וועגדע זיך אן דיא אדרעססע:

סאלאמאן אייזנצינג אין וואשקא
פער גראסווארדיין. (ביהארער קאמיטאט.)

צוקער של פסח.

עס ווירד אויך היער אין דער צוקער-פאבריק צו דיאסעגה (פרעסבורגער קאמיטאט) אונטער השגחה דעם געפערטיגטען צוקער של פסח פאבריצירט.

שמעון פריעדמאנן,
חופ״ק גאלאנטהא והגליל.

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פריכטע		קוואליטעט פער העקטאל.	פער 100 קילאגר.
ווייצען	נייער באנאטער	—	—.——.—
„	„	—	—.——.—
„	„	—	—.——.—
„	„	—	—.——.—
„	„	—	—.——.—
„	„	—	—.——.—
„	„	—	—.——.—
„	פייס	74·6	12.10—12.25
„	„	75·5	12 35—12 55
„	„	76·4	12.65—12.75
„	„	77·3	12.85—12 95
„	„	78·3	13.05—13.15
„	„	79·2	13 20—13.25
„	„	80·1	—.—— —
„	באטשקער	74·6	11.60—11.70
„	„	75·5	11.80—12.—
„	„	76·4	12.15—12.30
„	„	77·3	12.40—12.55
„	„	78·3	12.65—12.75
„	„	79·2	12.80—12.90
„	„	80·1	—.——.—
„	ווייסענבורגער	74·6	12.15—12.30
„	„	75·5	12.40—12.60
„	„	76·4	12.70—12.80
„	„	77·3	12.90—13.—
„	„	78·3	13.10—13.20
„	„	79·2	13.25—13.35

פריכטע	קוואליטעט פער העקטאל.	פער 100 קילאגר.
קארן	72	9,90—9,70
נערסטע מאלץ	62	8.55 —7.30
נערסטע פוטער	62	7.20—6,70
האפער	41	7 85—7.65
קוקורוץ באנאטער		6 10 —6 20
אנדערער	73	6.— —5 65
הירזע		5 70 —5 50

טערמין-געשעפטע, פער 100 קילאגר.		
ווייצען	פער פריה-יאהר	12 60
		—.—
קארן	פריה-יאהר	—.—
קוקורוץ		6 50 —
נערסטע		—.—
האפער	פריה-יאהר	7 67 —
„		.——
רעפס		15 25

באללען-מעהל	ק׳ פל.
נומער 0	25 50
„ 1	24 50
„ 2	23 50
„ 3	22 50
„ 4	21 75
„ 5	19 75
„ 6	18 60
„ 7	17 25
„ 8	14 25
„ 8½	12 49
שפיריטוס: [illegible]	34 —
„ [illegible]	30 —

קורז-טאבעללע פאם 30. יענגער

געלד-קורז	ק׳ פל.
זילבער-אגיא	115 50
דוקאטען	5 83
עסטעררייך-אונגארישעס 8 גולדען גאלד-שטיק (20 פראנקס)	9 81
נאפאלעאנדאר	9 81
דייטשע רייכסבאנקנאטען	60 25
20 מארקשטיקע	12 05
פאפיער רובל	1 54

לאזע	ק׳ פל.
1839-ער ראטהשילד-לאזע גאנצע	286 —
דעטטא „ פינפטעל	286 —
1854-ער 4 פראצענטיגע שטאאטס-לאזע	107 —
1860-ער „ „ גאנצע	113 25
דעטטא „ פינפטעל	121 25
1864-ער לאזע צו 100 גולדען	134 50
דעטטא „ 50 „	134 —
[illegible] רעגולירונגס	21 50
[illegible]-לאזע	17 75
קרעדיט-לאזע	162 75
רודאלף-לאזע צו 40 גולדען	29 —
דאנוי-דאמפשיפפאהרטס-לאזע	94 75
אינסברוקער לאזע	18 —
קעגלעוויטש צו 10 גולדען	14 —
קראקויער „ 20 „	14 75
אפנער „ 40 „	33 —
פאלפי „ 40 „	28 50
ווינדישגרעטץ „ 10 „	13 60
סאלם-לאזע „ 40 „	37 50

לאזע	ק׳ פל.
זאלצבורגער לאזע צו 20 גולדען	16 —
סט. גענאיס „ „ 40 „	20 —
סטאניסלאויער „ „ 20 „	22 —
טריעסטער „ „ 100 „	119 50
דעטטא „ „ 50 „	60 —
וואלדשטיין „ „ 20 „	22 50
ווינדישגרעטצער „ 20 „	23 75
אונגארישע פרעמיענלאזע צו 100 גולד.	73 25
דעטטא צו 50 גולדען	73 —
וויענער לאזע	94 50

ווערטה-פאפיערע	ק׳ פל.
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	73 50
טעמעשווארער-באנאטער	71 50
זיבענבירגישע	71 30
גאליצישע	83 75
בוקאווינער	81 [illegible]
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	99 25
וויינצעהנטס-אבלאזונגס-אבליגאציאנען	72 —
פפאנדבריעפע דער אונגארישען באדענקרעדיט-אנשטאלט צו 5 איינהאלב פראצענט	86 25
דער אונגארישען היפאטעקען באנק צו 5 איינהאלב פראצענט	79 25
דער אונגארישען אללגעמיינען באדענקרעדיט-אנשטאלט צו 5 אונד איינהאלב פראצענט	81 —
דעטטא צו 6 פראצענט	— —
דער פעסטער קאממערציאל-באנק	88 50

Eigenthümer u. verantwortlicher Redakteur M. REIS

Budapest, 1877. Druck v. M. Burian, Marokkanerhof.

האט געמליך איינע ארמע יידען פיר איינע גילדען דאראן בעקאממען, וועלכע מיט איהרער אינטערשריפט איינע ערקלערונג אויסשטעללטען, דאס אן אללען מעלדונגען בעטרעפפס דיעזער יודענפערפאלגונגען קיין וואהרעס ווארט זייא. דיעזע פאלשע, פירס געלד ערקייפטע ערקלערונג פערעפפענטליכען נון דיא רומענישען בלעטטער, וואדורך איך דיא וויענער צייטונגען דיעזעלבען אבדרוקען. זא זיכטע מאן, דיא וועלט איבער דיא הימטעלשרייענדען פארגענגע אין רומעניען צו טייושען, אלס ווירדע דאס רומענישע פאלק בערייטס זא סאליד אונד פראמם זיין, דאס עס, וויא מאן צו זאגען פפלעגט, קיינע פליעגע בעליידיגט! יעדאך דיא וואהרהייט וויססען וויל, מאגע פאלגענדע צווייא ערקלערונגען לעזען, וועלכע זאגען אין איינעם רומענישען בלאטטע ערשיענען זינד. דיא ערסטע ערקלערונג, דיא פאן דרייא ארצטען אונד דרייא יידישען קייפלייטען אים דער שטאדט וואסלואי הערריהרט, לייטעט פאלגענדערמאססען: „פילע פישע אונד געשלאגען דאצו!" וויר זינד פאן איינער זאלכען דאפפעל-שטראפע זאעבען בעטראפפען וואָרדען. ניכט גענוג, דאס וויר דיא גראססטען פערפאלגונגען אויסצושטעהען האבען, בעשולדיגט מאן אונס נאך, דאס וויר דיא בעריכטע איבער דיא שטאאטסגעהאבטען פערפאלגונגען אין דען אויסלענדישען בלעטטערן ערשיינען ליעסען אונד דאדורך „דיא עהרע דער רומענישען נאציאָן" פאר דעם אויסלאנדע בעליידיגט האבען! אונד דאך האבען ניכט וויר דיא עהרע דער רומענישען נאציאָן בעליידיגט, זאָנדערן יענע שטאאטס-בעאמטען, וועלכע דיא גרויזאמען יודענפערפאלגונגען הערפאָרגערופען האבען. איינער דיעזער בעאמטען איזט דער גובערנער ליפאשקא, וועלכער אים דעם בעצירקע וואסלואי 60 יידישע פאמיליען אויסטרייבען ליעס. וועען אלזא דיא רומענישע נאציאָן איהרע עהרע רעטטען וויל, זאָ מוס זיא דאפיר טראכטען, דאס זאלכע בעאמטען, דיא איהר נור צור שאנדע אונד צור שמאך געריכען, ענטפערנט ווערדען מאגען! עס איזט יעדאך איין אונזין אונד איינע גרויזאמקייט צוגלייך, פיר דיא פערלעטצטע עהרע דער רומענען דיא יודען פעראנטוואָרטליך מאכען צו וואָללען, וועלכע אין איהרעם שמערצע זאָ פערצווייפלונגסוואָלל אויפשרייען: דאס איהר יאממער-ריף איך אים אויסלאנדע ניכט אונערהאָרט בליעב." — איינע צווייטע ערקלערונג, וועלכע דען בארארטער דעם גובערנערס ליפאשקא שילדערט, רירהרט פאן איינעם רומענישען לאנדטאגס-דעפוטירטען הער אונד לייטעט: „זאבאלד ליפאשקא צום גובערנער ערנאננט וואורדע, זאָ בעגאננען זאָפארט דיא געהעטצטען קלאגען איבער יודענפערפאלגונגען. אונד וויא הערצלאָז-שלויא דיעזער ליפאשקא זיינע זאכע אנשטעללט! אים זאָממער לאסט ער דיא יודען אין אללען דאָרפערן דעם בעצירקעס וואסלואי רוהיג וואָהנען. זאָבאלד יעדאָך דער הארטע ווינטער הערייגריקט, דא ערטהיילט ער דען דאָרפס-ריכטערן דען „מינדליכען" בעפעהל, אללע יודען וועגצוטרייבען, זעלבסט יענע, וועלכע קיינע געטרענקע פערקייפען. איינינע ריכטער וואגטען עס, דעם העררן גובערנער הונדערטע הערייסצוזאגען, דאס זיא דיעם אהנע „שריפטליכען" בעפעהל ניכט טהון מאגען, וויל זיא פיר איינע זאלכע גרייעלטהאט דיא פעראנטוואָרטליכקייט ניכט איבערנעהמען מאגען. אללין הערר ליפאשקא דראָהטע דען ריכטערן מיט ענטזעטצונג איהרעס אמטעס. דיא מייסטען מיסטען דאהער טראָטצין איהרער בעססערן איבערצייגונג אן דען יודענ-אויסטרייבונגען טהיילנעהמען, וועהרענד איינינע ריכטער עס פארגעצאָגען, פאן איהרען שטעללען אבצודאנקען, בעפאָר זיא איהרע הענדע דורך עהנליכע גרייעל-טהאטען בעשמוטצען. איך ריכטע נון אלס רומענישער דעפוטירטער דיא פראגע אן דען גובערנער ליפאשקא: אב עס דענן קיינע אונערהאָרטע גרויזאמקייט איזט, מענשען, דיא ניכטס פערשולדעט, מיטטען אים קאלטען ווינטער, זאממט פרויא אונד קינדערן, אויס דעם וואָהנאָרטע אונד אין נאָטה אונד עלענד צו יאגען? פרייליך איזט הערר ליפאשקא ניכט בלאס גובערנער, זאָנדערן אויך רעגאליען-אינהאבער אונד בעזיטצער צווייער ווירטהס-הייזער אין דער שטאדט וואסלואי. ער ערבליקט דאהער אין דען יודען, וועלכע מיט דעם בראנטוויין-האנדעל זיך בעפאססען, געפעהרליכע קאנקורענטען, דיא ער מיט אללען געוואלט-מיטטעלן צו פערטרייבען זוכט. דא ניכט נור איינען ראטה: מאגען דיא יודען געמליך איהרען בעדארף אן בראנטוויין פאן העררן ליפאשקא קויפען. איך וויל וועטטען, דאס דער ביזהעריגע יודען-פערפאלגער צום גראָסטען יודען-פריינד פערוואנדעלט ווירד. הערר ליפאשקא ווירד דיא יודען אין איהרעם האנדעל אים זאָ נאכדריקליכער אונטערשטיטצען, יע מעהר בראנטוויין זיא איהם אבקויפען ווערדען!" — זאָ לייטען דיא וואָרטע איינעס רומענישען דעפוטירטען איבער דען בארארטער איינעס גובערנערס! אים דיעזער וואהרהייטסגעטרייען שילדערונג דירפטע זיך איינראָפא איבערצייגען, דאס עס בערייטס האָבסטע אן דער צייט וועריע, צו גונסטען דער יודען אין רומעניען ערנסטע שריטטע איינצולייטען.

*(וויענער איין שטיקעל יודענ-האס אין רומעניען.) אין דער רומענישען שטאדט ראָמאן האט איין יידישער גראָס-הענדלער מיט דעם בירגערמייסטער וועגען אקציסע איין דיא דויער פאן דרייא יאהרען איינען קאָנטראקט אבגעשלאָססען; דיעזער קאָנטראקט ווירד נון פאָם רומענישען גובערנער פיר אונגילטיג ערקלערט, וואָדורך דער יידישע קויפמאנן איינען שאדען פאן 10000 דוקאטען ערליידען מוס. דען פראָצעס, דען ער אנשטרענגטע, פערלאָר ער אונד מוסטע נאָך פראָצעס-קאָסטען צאהלען. — דיעזער קויפמאנן איזט עסטערייכישער אונטערטהאן אונד לעבט זייט איינער לאנגען רייהע פאן יאהרען אין רומעניען.

*(באראָן ליאָנעל פאָן ראָטהשילד אין לאָנדאָן) האט אן איין ביקארעסטער באנקהויז דיא סוממע פאן 2000 גילדען צור אונטערשטיטצונג דער פערפאָלגטען איזראעליטען אין וואסלואי אנגעוויעזען. — נור דען ראָטהשילדישען בעמיהונגען איזט עס געלונגען, דאס דיא רומענישע רעגירונג דען יודענפיינדליכען גובערנער ליפאשקא אין וואסלואי אבזועטצען ליעס! —

*(אונזערע מיניסטער אין וויען אונד דיא באנק-פראגע.) וויא וויר שאָ מעהרמאלס בעריכטעט האבען, דירפטען אונזערע מיניסטער פאָר וועניגען טאגען נאָך וויען, אים איבער דיא באנק-פראגע מיט דעם עסטערייכישען מיניסטעריאום אונד מיט דער דירעקציאָן דער נאציאָנאל-באנק דיא פערהאנדלונגען פאָרטצוזעטצען. דיא ערסטע בעראטהונג פאנד אם 31-טען יענער אין דער וואָהנונג דעם עסטערייכישען פינאנצ-מיניסטערס דעפרעטיס שטאטט. זיא דויערטע פאן 10 אוהר מאָרגענס ביז 4 אוהר נאכמיטטאגס. עס האבען אן דיעזער בעראטהונג זאָוואָהל דיא ביידזייטיגען רעגיערונגען, אלס דיא דירעקציאָן דער נאציאָנאל-באנק טהיילגענאָממען. איינע וויענער דעפעשע מעלדעט היעריבער: „דיא בעראטהונגען ביים פינאנצמיניסטער דעפרעטיס איבער דיא באנק-פראגע האבען קיינע פעראיינבארונג הערביינעפיהרט. בלאָס בעטרעפפס איינעם פונקטעס האט דיא אונגארישע רעגיערונג נאכגעגעבען. ביזהער וואורדע נעמליך געפאָרדערט, דאס 30 פערצענט זעממטליכער באנק-צעטטעל נאך אונגארן געבראכט ווערדען מיססען. פאן איינער זאלכען איינטהיילונג דער באנק-צעטטעל קאם נון דיא אונגארישע רעגיערונג אב, דא עס איהר יא ניכט אים געראדע 30 פערצענט, זאָנדערן בלאָס דאראום געלעגען זיין מוס, דאס דער אונגארישע קרעדיט ביי דער נאציאָנאל-באנק דיא ערפאָרדערליכע בעריקזיכטיגונג פינדע. דער גראָססטע קאמפף דרעהט זיך יעטצט אים דיא צוזאממענזעטצונג דער באנק-דירעקציאָנען, נא-

---

געל איבער מיך אויסבריטעט. ער רעטטעט מיך, ניכט מיר נייעס לעבען, איזט מיין ליעבעפאללער פאטער . . ."

„וויא דיא פריינדע אויך אין דער אונגליקס-שטונדע איהר שפיעל מיט דעם מענשען טרייבען!" זיפצטע דיא פרינצעססין.

ביים שייאבען שיינע דער ווייסען לאמפע קאננטע דיא פרינצעססין נור אונדייטליך דיא אונגליקליכע יעבא זעהען, דאך דעקען אויסגיאדרעגעליכע שאנדיים לייכטעטע איך אים דינקעלן דער פרינצעססין ענטגעגען. „דער עדעלשטיין האט זעלבסט אין דער פינסטערן קערקער-לופט זיינען גלאנץ ניכט פערלאָרען. דיעזער גלאנץ קאנן אויך איינען פרינצען בלענדען (דאכטע זיא). דיא שאנדיים האט ויר צו איינער יודין פעראטהען!"

„פאטער! (שריע יעבא וויעדער אים טרוימע) דיא האסט מיך אלס קינד פאן דען פלאמען געררעטטעט — אים מיך וויעדער אלס יונגפרויא דען פלאממען צו איבערגעבען! ניין, פאטער! דיא קאננסט דאס ניכט טהון! דיא וויססט מיך געוויס, נאנין געוויס פאם פלאממענ-טאָדע רעטטען! יעה, וויא ער דא שטעהט, אין דעם גלענצענדער וויסען מאנטעל מיט שטראהלענדעם געזיכטע! נור דוא ביזט מיין ליעבעפאללער פאטער!"

יעבא עראוואכטע, ריעב זיך דיא אויגען — אונד פאָר איהר שטעהט דיא פערשלייערטע שוואַרצע געשטאלט דער פרינצעססין!

„ווער איזט עס, דער דא לישעט?" דיא קעטטען קליררען הארט, דאס שטראָה, דאס רוישט! (רעקט זיא נאך האלב טרייסענד.) „ווער האט דיר, הענקער, דיעזע מאכט איבער מיך געגעבען! דוא האלסט מיך שאן אים מיטטערנאכט, ערבארמע דיך, אונד לאסס מיך לעבען, איזט מאָרגען פריה ניכט צייט גענוג!"

„יעבא! איך בין געקאממען, אים . . ."

„אים מיך צו טעטען? ניין, ניין! איך דארף ניכט שטערבען; פיר מיך איזט ניכטס צו האָפפען. וואס הילפט דאס פליעהען, וויא ליידען דאך מיר איזט. עס איזט זאָ עלענד, בעססערן צו מיססען. עס איזט זאָ עלענד, ווי אין דער פינסטערן אלס פערפאלגטע הערומצוטרייבען, אונד וויא יודען מיר אם ענדע דאך ערגרייפען!"

„יעבא! איך בין געקאממען, אים דיך פרייצוגעבען! דאס הייליגע ברוט-געריכט האט דיר בערייטס פערוואָרפען, נאך דען ביזשטאבען דעם געזעטצעס מוס דער פריינד צום טאָדע פעראורטהיילט ווערדען — נור דיא אללין קאננסט איהן פאָם טאָדעס-אורטהייל בעפרייען!"

„ווער ביזט דוא, געהיימניספאללע געשטאלט?"

„דיא ברויט דעם פרינצען, דיא פרינצעססין מאראָ-יעמהא פאן עסטערייך!"

„דיא אוירסט — אדער בעטריגסט! דיא פרינצעססין פאן גאסטעל זאללטעסט דיא זאגען! יעהע מיר, ווילסט אויך דיא פאם גראס-אינקוויזיטאר געדרונגען!"

„דיא ערראטהעסט מיך נור אן מיין אונגליק אונד מאכסט מיך צו דיינער לייבענס-געפערטין! איך וויים עס, דער פרינץ ליעבט איינסט נור דיא פרינצעססין פאן גאסטעל, יעטצט האסט דיא זיינע הייליגע ליעבע — אונד איך דיענטע מיר איהם נור אויף! — דאך איך וויל דען מיר איינגעשטייגען נור פאם טאָדע בעפרייען. אָ, נאָכט מאגע מיינען וואָרבען קראפט פערלייהען, אונד דיין הערצין ערווייבען. איך וויל איהן נור דעם טאָדע ענטרייסען, אונד דאנן מאג איך שטערבען! דאס גליק דער ליעבע ווארד דיר געגעבען, גיב מיר דאפיר נור זיין לעבען, עהארע מיין הייסעס ביטטען, לאס איהן דעם טאָדע ענטגעהען!"

דיא פרינצעססין וואָרף זיך איין דיא קניע אונד ערפאסטע יעבא'ס האנד!

„שטעהע אויף, פרינצעססין! קניע פאר איינער יודין ניכט! דיא אירסט, איך האבע דען פרינצען ניעמאלס געליעבט, דאס גליק דער ליעבע ווארד מיר איינסט נור וועניגע טאגע געגאננט, איך האטטע אין מיינעם פאטער הויזע נור איינען געריעבט — אונד אך, דער איזט עוויג וועג!"

פלאטצליך האָרטע מאן דינטער דער דיכטען שיירע-וואנד דען שריטט-געזאנג איינעם צווייסטענען געמישטעס. דער שוויינט פאן גינג דער ארמען יעבא דורך מארק אונד ביין, דיא שטימטע וואר איהר, אלס אב זיא דיאעלבע שאָן איינסט געהאָרט העטטע. — יעבא האָרכטע ווייטער, אבער דער געזאנג פערשטוממטע, אונד בלאָס דאס ראססעלן דער קעטטען וואר נור נאָך האָרבאר. — — —

„ווער איזט היער אין דיעזער נעבען-צעללע געפאנגען?" ריעף יעבא מיט גראָסטער שפאננונג.

„וואס ליעגט דאראן, איין יונגער קעטצער איזט עס! אָ, יעבא, פערליערע דיא צייט ניכט. נאך שטעהט עס אין דיינער מאכט, דען פרינצען, דער שאָן יעטצט פאר דעם אינקוויזיציאָנס-געריכטע שטעהט, צו רעטטען. נור דוא קאננסט איהן ענטציעהען דער שטראפע, דיא איהן ערוואַרטעט. וועגן דוא נעמליך היער ערקלערסט, דאס ער שולדלאָז וויא!"

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

נאציאָן." דיא רעגיערונג העטטע דאהער איהם שטיללען זאָלבע פֿריינדליכען קינדגעבונגען פֿיר דיא טירקייא אינטערשטיטצען זאָללען, ניכט אבער זאָ עטוואס אלס פֿערברעכען בעהאנדעלן. איך ריכטע דאהער אן דען מיניסטער דעם איננערן פֿאָלגענדע אינטערפעללאציאָן: 1) איזט עס איהם בעקאננט, דאס דיא פאָליציא יעדע פֿייערליכע בעגריסונג דער הייםקעהרענדען שטודענטענ-דעפוטאציאָן ניכט בלאָס אין דער הויפטשטאדט, זאָנדערן אויך בייא אללען אייזענבאהנ-שטאציאָנען אויפֿס שטרענגסטע פֿערבאָטען האט? 2) איזט דער מיניסטער דעם איננערן געזאָננען, דיעזען פאָליציא-בעפֿעהל אויפֿצוהעבען? 3) וויא ניכט וואָהרך קאנן דענן דיעזעס פאָליציליכע איינשרייטען געגען דיא אוניווערזיטעטס-יוגענד אונד געגען אכטבארע שטאאטס-בירגער גערעכטפֿערטיגט ווערדען?" — ביידע אינטערפעללאציאָנען ווערדען דעם מיניסטער דעם איננערן צור בעאנטוואָרטונג איבערמיטטעלט ווערדען.

* (דאס פראָטאָקאָלל דעס גראָסען ראטהעס.) וויר האבען זיינערצייט בעריכטעט, דאס מידהאט פאשא איינען אויס 200 מיטגליעדערן בעשטעהענדען גראָסען ראטה איינבערופֿען ליעס, אום דאריבער אבשטיממען צו לאססען, אָב דיא טירקייא דיא בעדינגונגען דער קאָנפֿערענץ אננעהמען אָדער אבלעהנען זאָלל. אן דיעזען בעראטהונגען האבען דאס ערסטעמאל אויך ניכט-מאהאממעדאנער טהיילגענאָממען, וואבייא אויך דער חכם באשי אים קאָנסטאנטינאָפעל דיא טרייע דער איזראעליטען צום טירקישען רייכע צום אויסדריקע בראכטע. נון איזט דאס פראָטאָקאָלל יענער בעראטהונגען פֿעראָפֿפֿענטליכט וואָרדען, אויס וועלכעם וויר דיא אינטערעססאנטעסטען שטעללען היער פֿאָלגען לאססען. מידהאט פאשא: "געעהרטע פֿערזאממלונג! איך לעגע אייך היער דיא בעדינגונגען פֿאָר, וועלכע דיא קאָנפֿערענץ אן דיא טירקישע רעגיערונג גערינכטעט; וואָללען זיא דיעזעלבען גענויא פריפֿען אונד דאריבער בעשליסען, אָב וויר דיאזעלבען אננעהמען אָדער פֿערווערפֿען." — רושדי פאשא (געוועזענער גראָסוועזיר) זאגטע: "דיא מיטגליעדער דער קאָנפֿערענץ מיינען עס מיט דער טירקייא ניכט גוט, זיא האבען דעסהאלב זאָלכע בעדינגונגען אויפֿגעשטעללט, וועלכע דיא פֿערווירונג נאך גרעסער מאכען אונד דאס רייך דער פֿערניכטונג ענטגעגענפֿיהרען זאָללען. דאס ווירד ניכט אנגענאָממען." זוהדי פאשא (אין בולגאריען) זאגטע: "דיא מיטגליעדער דער קאָנפֿערענץ מאכען איין זאָלך פֿראָטעסט געוויכט, אלס ווירדען זיא בלאָס געקאָממען זיין, אום אונס ניכט-מאהאממעדאנער צו בעפֿרייען. וואָרום זאָרגען זיא ניכט ליעבער פֿיר דאס אינטערדריקטע אונד צערשטיקעלטע פאָלען? וואָרום זעהען זיא ניכט, דאס דיא פֿרייהייט אין איהרען איינענען שטאאטען צור געלטונג געלאַנגע? פֿיר אונס ברויכען דיעזע העררען ניכט צו זאָרגען. דיא "נייעסטע קאָנסטיטוציאָן" האט אונס יא דיא פֿאָללע פֿרייהייט געבראכט, וויר וויזען דיעזע בעדינגונגען צוריק. וואס קאנן אונס דענן געשעהען?" — מידהאט פאשא זאגטע: "וואס אונס געשעהען קאנן? דאס קאנן איך דעם "גראָסען ראטה" קירץ אויסאיינאנדערזעטצען. דיא מיטגליעדער דער קאָנפֿערענץ ווערדען אונזערע הויפטשטאדט זאָפֿאָרט פֿערלאססען. דאמיט האבען וויר יעדאָך ניכט דען קריעג זייטענס אללער גראָסמעכטע צו בעפֿירכטען. ענגלאנד אונד פֿראנקרייך ווערדען אינפארטייאיש בלייבען אונד זיך אין ניכטס מענגען. רוסלאנד ווירד אונס דען קריעג ערקלערען, עסטערדייך שווייגט. עס האט איינע בעפֿאָלקערונג פֿאָן 17 מילליאָנען סלאווען, וועלכע געוויס גערנע מיט רוסלאנד האנד אין האנד גיינגע. אבער דיא אונגארן ווערדען איינען אנשלוס אן רוסלאנד, אום געגען דיא טירקייא קריעג צו פֿיהרען, אונטער קיינען אומשטענדען צוגעבען. עס איזט טראָטצדעם מאָגליך, דאס עסטערדייך דיא הערצעגאָווינא אונד באָסניען בעזעטצען ווערדע. סערביען, מאָנטענעגראָ אונד רומעניען ווערדען זיך אויף דיא זייטע רוסלאנדס שלאגען. וויר ווערדען אללעין שטעהען. וויר מיססען דאהער גענוי פריפֿען, אָב וויר דורך אבלעהנונג דער קאָנפֿערענץ-בעדינגונגען איינער זאָלכען קריעגס-געפֿאהר אונס אויסזעטצען דירפֿען. וויר האבען 600,000 סאָלדאטען אונטער דען וואפֿפֿען, אללעין עס פֿעהלט אונס אן פאטראָנען. דא מיססען פֿיר יעדעס געוועהר מינדעסטענס 15,000 בערעכנעט ווערדען. דיא קאננען וויר נור אויס אמעריקא בעציעהען. נון איזט אבער אונזערע שטאאטס-קאססע לעער. יעדער ווייס, אָב אמעריקא אונס דיעזע פאטראָנען "אויף קרעדיט" ווירד ליעפֿערן וואָללען. יעדער ווייס פֿערנער אָב דיא שיפֿפֿס-לאדונגען מיט פאטראָנען אויף דעם מעער-וועגע פֿאָן אמעריקא היערהער ניכט אין דיא הענדע דעס פֿיינדעס געראטהען? אללעס דאס מיססען וויר אונס איבערלעגען, בעפֿאָר וויר דיא קאָנפֿערענץ-בעדינגונגען פֿערווערפֿען." — ענפֿענדיאן עפֿענדי (קאטהאליק) זאגטע: "שטערבען אָדער לעבען! וויר לאססען דיעזע בעדינגונגען ניכט צו, ווייל זיא איינע שמאך אונד איינע לעבענס-געפֿאהר פֿיר דאס גאנצע טירקישע רייך בילדען. וויר קאטהאליקען געהען גערנע אין דען טאָד פֿיר דיא ערהאלטונג אונד דאס וואָהל דיעזעס רייכעס!" — מידהאט פאשא זאגטע: "וועהרענד דעם פֿראנצאָזיש-דייטשען קריעגעס קאָסטעטען אין פאריז איין פאאר שטיעפֿעל 1700 פֿראנקס, איין מעטצען פֿייכט קאָסטעטע 70 פיאסטער. דיא בראָד- אונד פֿלייש-לאדען וואָרען געשלאָססען; דיא בעפֿאָלקערונג מוסטע זיך וואָכען-לאנג מיט ראטטען-פֿלייש ערנעהרען. זאָללטען וויר אונס עטווא אויך איינער זאָלכען הונגערס-געפֿאהר אויסזעטצען?" דער חכם באשי זאגטע: "וואָ עס זיך אום דיא ערהאלטונג אונד אום דיא עהרע דעס רייכעס האנדעלט, דא דארף קיינע געפֿאהר בעאכטעט ווערדען. וויר יודען זינד בערייט, פֿיר דיא עהרע דיעזעס רייכעס אונזער לעבען צו אָפּפֿערן!" דיא גאנצע פֿערזאממלונג וויעדערהאָלטע נון פֿייערליך דיא וואָרטע: "וויר זינד אללע בערייט, פֿיר דיא עהרע דעס רייכעס אונזער לעבען צו אָפּפֿערן!" — יעטצט שפראך מידהאט: "מיינע העררען! וועד פֿיר דיא אננאהמע דער קאָנפֿערענץ-בעדינגונגען שטיממט, מאַגע זיך פֿאָן זיינעם זיטצע ערהעבען!" אללעס בליעב זיטצען. נון וואורדע צו פראָטאָקאָלל גענאָממען, דאס דער גראָסע ראטה דיא קאָנפֿערענץ-בעדינגונגען "איינשטיממיג" פֿערוואָרפֿען האט. דיעזער בעשלוס דעס גראָסען ראטהעס וואר נאטירליך גלייכצייטיג דער טאָדטענ-שיין דער קאָנפֿערענץ. זייט יענעם בעשלוסע וואוסטע דיא קאָנפֿערענץ, דאס זיא "אויסגעלעבט" האט.

* (וויעדער איין נייער פלאן מיט דעם אנקויף פֿאָן ארץ ישראל.) אים לאָנדאָן מעלדעט מאן דעם וויענער טאגבלאטט, דאס דיא טירקייא אין איהרער געלד-נאָטה ארץ ישראל פֿערקויפֿען וויללע — אונד צוואר אן יידישע געלד-מעננער. זאָללטע זיך אבער נימאנד אלס קייפֿער פֿינדען, זאָ וויללע דיא טירקייא וועניגסטענס גאנץ ארץ ישראל פֿערפֿאנדען, אום זיך דאדורך געלד ליהען צו קאננען. וויא לייכט קאננטען יעטצט דיא ראָטהשילדים פאלאסטינא אבקויפֿען, אונד דער עלטעסטע דער ראָטהשילדס קאננטע קאָניג פֿאָן ירושלים זיין! (דיא גאנצע געשיכטע איזט שאָן פֿעראלטעט, אויך וויר האבען איהרער צו וויעדערהאָלטען מאלען ערוועהנט, אונד דאס וויענער טאגבלאטט האט יעטצט דיא געשיכטע נור נאָכמאלס אויפֿגעוואָרמט.)

* (וויעדער אונד וויעדער רומענישע יודענ-פֿערפֿאָלגונגען.) דיא "נייע פֿרייע פרעססע" פֿעראָפֿפֿענטליכט זאָגענדען בריעף אויס בוקארעסט, אין וועלכעם עס אונטער אנדערעם הייסט: "עס איזט וואהרהאפֿט אונבעגרייפֿליך, וויא מאנכע נאָך דיא איינען האבען, דיא אונערהערטען יודענפֿערפֿאָלגונגען אין רומעניען אבצולייגנען. דער רומענישע בעאמטע

פֿאָלליעטאָן.

דער שטערנ-זעהער.

(48. פֿאָרטזעטצונג.)

נייננעהנטעס קאפּיטעל.

וויר בעפֿינדען אונס אין טיעפֿער נאכט, אין איינעם טיעפֿען דונקלען קערקער. דער רוים דיעזעס געפֿענגניסעס איזט זעהר גראָס, וואס זיינע אונהיימליכקייט נאך פֿערמעהרט. דיא וואָלבונג דעסזעלבען איזט פֿאָן מעהרערן זיילען געטראגען, צווישען וועלכען איינע פֿערווירונג מאָגליך איזט, מיט אים הינטערגרונדע שטעהט איין אבשייליך געפֿארמטעס קרייז מיט דעם בילדע איינעס פֿערצערטען געזיכטעס, דאס דורך דיא גרעללע בעלייכטונג איינער קליינען לאמפע איינען פֿירכטערליכען אנבליק צייגט. אבערהאלב דער וואָלבונג האָרט מאן איין אונהיימליכעס קאָלען אונד ראָללען, איין שרעקענ-ערגעגענדעס זייען אונד בראיזען, אלס אָב איין ערד-בעבען אונד איין אונגעהייערער שטורם דיעזען פֿערדערבטען ערד-באָדען פֿערניכטען וואָללטען.

יאממער אונד טראָיער, עלענד אונד פֿערצווייפֿלונג! היער אין איינעם איינזאמען ווינקעל אויף שלעכטעם שטראָה-לאגער ליעגט איין צארטעס מעדכען אין גראָבער קערקער-קליידונג אונד מיט שווערען קעטטען בעלאדען!

רינגסאום העררשט איינע פֿירכטערליכע, פֿיינליכע שטיללע, אלס אָב דיא גאנצע וועלט אויסגעשטאָרבען אונד דא נור קיין לעבען מעהר פֿאָרהאנדען ווערע. נירגענדס צייגט זיך דער שטראהל איינער האָפֿנונג, נירגענדס דער אויפֿנאָהמע איינעס נייען לעבענס, היער העררשט נור אונטערגאנג — טאָד אונד פֿערדערבען!

דאס אונגליקליכע געשעפֿף! זאָ צארט, זאָ יוגענדליך, זאָ ליעבענסווירדיג ערשיינט זיא — אונד נון אלס פֿערברעכערין אים קערקער צו ענטזעטצליכען קוואלען איינגעשפּערט, באָזען ליכטען איבערגעבען אונד דער ליכטגעבענדען געפֿיהללאָזען נייטערליכקייט! יאממער! יאממער! פֿאָן קיינער מענשענ-זעעלע צו פֿאסטען, דאס מעהר אלס איין געשעפֿף אין דיא טיעפֿע דיעזעס ערדענס פֿערזאנק. עס וועהלט איינעם מארק אונד לעבען דורך, דאס עלענד דיעזער אונגליקליכען אנצוזעהען — אונד נון וואָר זיא ניכט דיא איינציגע, טויזענדע עלענדע וועלכען האטטען איהר גלייכעס שיקזאל. — האָר! איך הערטע איננער דער דיכטען שטיינ-וואנד יהרוס אונד יענעס זיך עטוואס, מאן הערט דאס יאממערן דער קעטטען. איך הערטע דען שטיפֿען הוסטער דער שוועלה וועלכעס דיא האללע, עס איזט איין פֿירכטערליכעס הוסטען אונד קלאָפּפֿען — אויך דאָרט איזט יעמאנד געפֿאנגען, אויך דאָרט ווינזט איינע ערדע וועלט פֿאָן דעם קערקערס טיעפֿע!

פלאָטצליך האָרט מאן דאס איינשטעקען אונד אומדרעהען דעס שליסעלס. דיעזעס ראססעלן דער קערקער-שליסעל ניכט דעם אָרמען געפֿאנגענען אָפֿט דען שיממער איינער האָפֿנונג, ער בעטראכטעט עס אלס פֿאָריינען-שאלל וויטער בעפֿרייאונג — אונד נון איזט עס דער קערקער-מייסטער מיט דעם ריכטער, בריוטאהלאָזען געזיכט, דער דען אונגליקליכען צום ריכטער אָדער גאר צום ריכט-פלאטצע אבפֿיהרט! —

דיעסמאל קאָמט דער קערקער-מייסטער ניכט אללייין, אין זיינער בעגלייטונג בעפֿינדעט זיך איינע פֿערשליערטע דאמע אין שווארצער קליידונג אונד אין איינען לאנגען שווארצען מאנטעל געהיללט; אויף איהרע בעפֿעהל ענטפֿערנט זיך דער קערקער-מייסטער — אונד זיא בלייבט נון אללייין צוריק.

דיא אנגעקאָממענע איזט דיא פּרינצעססין מאריא-טערעזיא פֿאָן עסטערדייך, דיא ברויט דעם נאך איבער פֿערהאסטעטען פּרינצען דאָן יואן, דיא נון דיא געליעבטע איהרעס ברייטיגאמס, דיא יודין רעבא, אין דיעזעם פֿירכטערליכען קערקער צום ערסטען אונד לעטצטען מאלע זעהען אונד שפרעכען וויללע.

איינע וויילע שטאנד זיא בעוועגונגסלאָז אונד שטאררטע אין דען ווייטען דונקלען רוים היניין.

זיא זוכט מיט איהרען אויגען נאך דער אונגליקליכען געפֿאנגענען, זיא מוס נון לאנגע צווישען דען זיילען הערומוואנדערן, ביז זיא ענדליך אין איינעם ווינקעל דאס אויף איינעם שטראָה-לאגער צוזאממענגעקרימטע מעדכען פֿינדעט. — איהר שוידערטע בייא דיעזעם אנבליקע.

"מיר פֿאסט איין ענטזעטצליכער שויער! (שטאממעלטע זיא) דער מענשה איזט גאנצער יאממער פֿאסט מיך אן! היער וואָהנט זיא, היער הונגערט דיעזען פֿיכטען מיינען — אונד נור איהר גלויבע איזט איהר פֿערברעכען!"

"אך האָרך! דיא אונגליקליכע שפּריכט, זיא רעדעט אים טרוימע. — "מוטטער! (ריעף זיא מיט דער שטיממע איינעס ערשראָקענען קינדעס), עס ברעננט! דיא פֿלאממען אומגעבען מיך, איך ערשטיקע פֿאָר היטצע, רעטטע מיך! וועהע וועהע! דוא ברעננסט, מיינע מוטטער שטירבט! וועהע דאס דען רעטטענדען ענגעל, וויא ער זיינע פֿליי-